

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sønderjydske

MAANEDSSKRIFT

Udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland
ved P. Kr. Iversen og Hans Neumann

INDHOLD:

Ved Redaktionsskiftet.

Peter Beck: Fra Eckersbergs Barndom.

H. Lausten-Thomsen: Redaktør Jessen.

En flot Slægtsbog af Chr. Maibøll, anmeldt af Cl. Eskildsen.

H. Lausten-Thomsen: Dansk Tale i Sønderjylland.

Ekspeditionen af Sønderjydske Maanedsskrift er overtaget af Museumsinspektør H. Neumann, Aastrupvej, Haderslev. — Arkivar Peter Kr. Iversens Adresse er: Landsarkivet, Aabenraa.

Historisk Samfunds Aarsmøde afholdes Søndag den 18. Maj i Skærbæk.

Køb dansk Arbejde!

Jydsk
Trikotagefabrik A/S
IKAST

KURANSTALLEN
V. STARCKE
OVERLÆGE
Gl. Skovridergaard
AABEN HELE AARET
SILKEBORG
FORLANG
PROSPEKT
TLF. 514
515

H. C. Hansen

Trikotagefabrik

Ikast

Telf. 21

GRAM
KØLEANLÆG

Brødrene Gram A/S
Vojens

HUSK VORE CISTERNER

»Phonix Model 33«, »Ideal 1935« og
»Phønix-Duplex« (dobbeltskylende).

Maskinfabriken Phønix Odense

POUL KRØJGAARD

Trikotagefabrik

HERNING

Telf. 406

Hans Jensens Eftf.
Trikotagefabrik

IKAST

DIPLOM-IS.

Haderslev Telef. 1160
Vejen Telef. 3

Aktieselskabet

Dansk Galoche- og Gummifabrik

København

Køge

Skive
Tømmerhandel A/S
Skive

Odense Frøkontor
Odense

ASMUS HANSEN
Kolonial- og Kortevarer
en gros
Haderslev

Dyckjær & Christensen

Fiskeeksport
Ringkøbing

Carl J. Ulrich & Søn
Aktieselskab
Haslev - Telefon 600

A/S Sønderjydsk
Frøforsyning

Frøavl og Frøhandel,
AABENRAA

Poul Pedersen
Landsretssagfører
Vejle

Aktieselskabet
Skive Markfrøkontor
Frøavl - Frøhandel
Skive. Telf. 94. 2 Lin.

Marie Christensen
Hjemmebageri & Conditori
med Thesalon

Bispetov - Aarhus
Telefon 1939 - 3222

Amtslæge, Dr. med. H. Lausten-Thomsen.

Seminarlærer Cl. Eskildsen.

I 22½ Aar har de to Mænd, hvis Billeder ses over disse Linier, staaet som Udgivere af Sønderjydske Maanedsskrift, og det er med Beklagelse, at Historisk Samfunds Styrelse har erfaret, at de nu begge har ment at maatte nedlægge dette Hverv.

Det var lidt af et Vovestykke at starte et Tidsskrift som dette i 1924. Sønderjydske Aarbøger var først lige kommet i Gang igen efter Krigen og Skeptikere kunde nok nære Tvivl, om der var Plads til endnu en Publikation. Men Sønderjydske Maanedsskrift klarede de vanskelige Aar i Begyndelsen og har erobret sig en smuk og sikker Plads blandt danske lokalhistoriske Tidsskrifter.

Bladr man i Indholdsfortegnelsen til de første tyve Aargange, faar man et stærkt Indtryk af det store og forskelligartede Stof, som her er fremdraget og bevaret. De mere end 1000 Titler vidner om historisk og psykologisk Sans hos de to Udgivere og om et dybtgaaende Kendskab til den Befolkning, som Sønderjydske Maanedsskrift henvender sig til. Det, der lever i den sønderjydske Befolkning, har her faaet Mæle.

Disse Linier skal — som det ogsaa fremgaar af nærværende Hæfte — ikke være en Afsked med Dr. Lausten-Thomsen og Claus Eskildsen, kun en dybtfølt Tak for en historisk og national Gerning i Sønderjylland, og vi haaber, at Sønderjydske Maanedsskrifts Læsere ogsaa i de kommende Aar ofte vil faa Lejlighed til at glæde sig over Bidrag fra de to afgaaede Redaktører.

Vi vil, som et ringe Tegn paa vor Taknemmelighed, herefter betragte dem som vore Æresabonnenter.

HANS NEUMANN

PETER KR. IVERSEN

FRA ECKERSBERGS BARNDOM

Efterladte Fragmenter af en Selvbiografi

Af Lektor PETER BECK

Indledning.

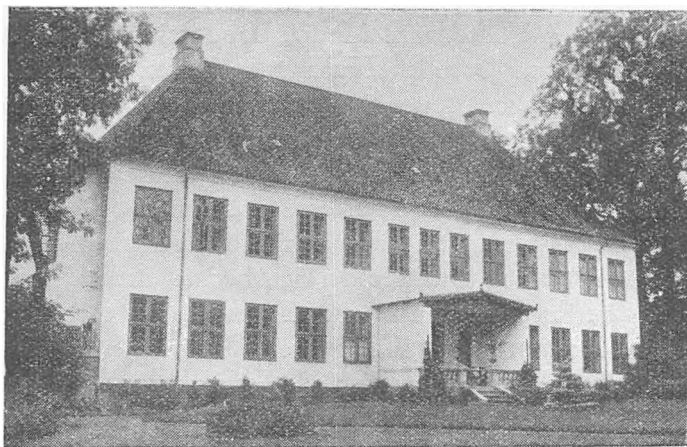
Maleren Eckersberg har et Par Gange paabegyndt sin Selvbiografi, men er aldrig kommet ud over Begyndelsen. Da Kunsthistorikeren Emil Hannover i sin Tid arbejdede med sin store, grundlæggende Bog om Kunstneren, blev for første Gang disse Fragmenter udnyttet og Dele af dem blev aftrykt i Bogen. (Maleren C. W. Eckersberg. En Studie i dansk Kunsthistorie af Emil Hannover. Kbh. 1898) Da Peter Hertz udarbejdede sin lille Monografi over Eckersberg til det af Svend Dahl og Axel Linvald udgivne Værk om Sønderjylland 1919, (II Bd., Side 256—282) var det ene Fragment forsvundet, men Hannover havde taget en Afskrift af dem begge, og dem benyttede P. Hertz. Men nu synes denne Afskrift ogsaa at være forsvundet, og det har været mig umuligt at opspore den. En Henvendelse til Enkefru K. Hannover gav intet Resultat.

Det andet Fragment findes stadig mellem Eckersbergs efterladte Papirer paa Universitetsbiblioteket. Det er dette Manusgript, der her første Gang udgives i sin Helhed med Eckersbergs egen Ortografi. Saa er aftrykt alle de Brudstykker af det forsvundne Fragment, som findes i Hannovers Bog og Hertz' Afhandling. Endelig er der af Udgiveren i en fortløbende Kommentar fortalt lidt om, hvad Brudstykkerne indeholder, og hvad der kan læses ud af dem. Foruden de ovennævnte to Bøger er brugt: Julie Eckersbergs Optegnelser om hendes Fader, 1917. Yderligere Litteratur om E. kan findes i »Dansk biografisk Leksikon« VI Bind Side 200.

Eckersbergs efterladte Selvbiografi.

Jeg blev født den 2. Januar i en Lille Bye i Warnits Sogn, kaldet Blaakrog, hvor min Fader dengang boede. Jeg blev døbt i Warnits Kirke og blev opkaldt efter min Bestefader Christopher Wilhelm Eckersberg. Jeg var den ældste af fem Sønner af min Faders første Ægteskab, hvoraf de to yngste døde meget unge. Min Bestefader var om jeg mindes ret født i Rendsborg, og min Bestemoder Frederikke Ernstina var født i Pløen. Min Bestefader havde i mange Aar været Kammertjener hos den daværende Hertug af Glyksborg, men blev

efter Hertugens Død ansat som Skovfoged over de hertugelige siden kongelige Skove paa Sundevit og boede i Blans i Ulderup Sogn indtil hans Død 1797. Min Fader var født paa Glyksborg, hvor han efter de Tiders Omstændigheder nød en ret god Skoleunderviisning, og hvor han i denne Henseende stedse med Taknemmelighed erindrede den derværende Provst (hans Navn mindes (jeg) ikke) som havde taget

Herregaarden Ballegaard.

Bygningen er opført 1771 af Kancelliraad Poulsen. 1789 solgtes Godset til Grev Conrad Reventlow paa Sandbjærg. (Fotograferet fra Haven. Verandaen fra vort Aarhundrede.)

sig meget af ham. Min Fader blev først ansat paa et Herredsfoged Comtoir i Huusum, mens hans store Lyst til Bygningsvæsenet, og Bygningstegning bevægede hans Fader til at sætte ham i Lære hos en duelig Snedker i Flensborg, hvor han stod sine Læreaar ud, og blev Snedkersvend. Nu var det hans eneste Ønske at reise, og især til Kjøbenhavn om hvis Herligheder han havde hørt saa meget tale, og hvor han ventede at kunne danne sig til en dygtig Mand i sit Fag. Men hans Moder vilde ikke indvillige heri, han var hendes eneste Søn, og den Tanke at han skulde reise bort, og hun maaske aldrig meere skulde see ham, var hende utaalelig. Hun især fik ham endeligen overtalt til at blive, og at nedsætte sig som Snedker der paa Landet, og at gifte sig. Min Moder Ingeborg Marie var en Huusmandsdatter fra et Nabo Sogn, hun den kjærlige ømme Moder døde imidlertid tidlig fra os, omtrent 1790. Da min Fader havde giftet sig boede han en kort Tid i Blaakrog en lille Bye ved Sundet imellem Als og Sundevit i Warnits Sogn, men flyttede siden til min Bestefaders Huus i Blans, hvor han siden forblev til sin Død 1819. (han var født i Aprill 1755). Da min Fader i hans derværende Omgivelse, ikke allene var en duelig Snedker, Tømmermand, Baadebygger, Maler, men ogsaa

en god Skriver og Regnskabsfører, Tegner, Gartner, Skytte m. m. saa var han agtet og søgt vidt og bredt omkring i Egnen og havde sit ret gode Udkomme, men han følte sig dog ei saa gandske tilfreds med sin Stilling, han yttrede ofte sin Bedrøvelse over at han ikke var kommet til at reise i hans Ungdom. Og han var ogsaa vist nok begavet med gode Anlæg til Bygningsvæsenet, som hvis disse vare blevet uddannede vilde have giordt ham til en dygtig Mand.

Omtrent et par Aar efter min Moders Død givtede min Fader sig igien med en i Blans boende Huusmands Jørgen Petersens Datter Kirstine, hun blev siden Moder til 4 Døttre og een Søn, denne sidste døde henved 20 Aar gammel, og den yngste Søster ogsaa omtrent i en liignende Alder. (de tre Søstre leve endnu i 1841). Min Stedmoder var en fortreffelig, flittig og stræbsom Huusmoder, og en kjærlig og omhyggelig Moder for os tre endnu Smaadrenge. Hun bragte snart Huuset vore Marker og Quæghold i den bedste Orden, hun spandt, hun vævede, hun sørgede for Alt, naar Fader var paa Arbeide, undertiden var han langt borte, og paa længere Tid. Hun vendte os tidliigen til at deltage i alt huusligt Arbeide, som ogsaa i Marken, og i Haven, og vidste altid at beskjæftige os paa en passende Maade udenfor vor Skoletid. Jeg mindes ogsaa at jeg var hendes Kjæledægge, maaske fordi at jeg var meere føielig og stadig end mine to yngre Brødre som vare meere lystige. Jeg maatte ogsaa ofte ud med min Fader for at gaae ham til Haande ved sit Arbeide, hvilket var mig meget kjært, men intet var mig kjærere, end naar han undertiden tillod mig at reise med sig til Kjøbstæderne, Aabenraa, Sønderborg, men især Flensborg som en større Bye, her tildroge de store pæne Huuse, de store Kirker, de pyntede Folk, Havnen med de mange Skibe, og kort Alt hvad jeg saa, sig min meest spændte Opmærksomhed. Vare vi komne tilbage, længtes jeg kun efter at see disse Herligheder i Stæderne igien, og jeg fandt det ofte kjedelig hiemme paa Landet.

Min Fader var det meget om at giøre at vi skulde have al den Skoleunderviisning som det var mueligt at erholde der paa Landet, der var ogsaa en ret duelig Skolelærer i Blans; omtrent i mit 8de Aar kom jeg i Skole hos ham, det var en stor Skole hvori mange Børn Dreng og Piger paa eengang bleve underviiste. Jeg mindes at jeg var meget tungnem, og at især Regning, og at lære Chatechismus og Bibelsprog udenad, faldt mig meeget besværligt. Derimod holdt jeg meget af at skrive og at læse, især Historiebøger, Geografie etc. Vor Skolemester skrev en meget smuk Haand, og han morede sig jævnligen med, naar han skrev Forskrifter at udpynte disse med Snirkeltræk og Løvværk, hvilket jeg da altid med Fornøielse efterlignede.

De Indtryk visse Begivenheder, tilfældige Omstændigheder, Ting der kun berøre en Stræng i den barnlige Sjæl, indpræge sig som oftest saa dybt, at de aldrig glemmes.

En Begivenhed forefaldt omtrent i mit 10 Aar, som gjorde et saa voldsomt Indtryk paa mig, at jeg ikke kunde glemme det i lang Tid. En betydelig Herregaard Blansgaard der ikke laae meget langt fra

Paa Ballegaard findes omkring ved en Snes Dørstykker, som Eckersberg har set i sin Barndom. Her er et af dem gengivet.

min Faders Huus brændte en Formiddag i Maimaaned aldeles ned til Grunden, paa en Smedie, og et Bagerhuus nær som begge laae i nogen Afstand fra Gaarden. Denne frygtelige Ildmasse af tørre Straatage og derpaa Sammenstyrtningen af alle Bygningens Sparrer*) og Bindingsværk, og den afbrændte Tomte tilsidst, med Levninger af forbrændte Dyr opvakte en gysen og Skræk, som jeg endnu tydeligen mindes. NB. Jeg følte ogsaa i min Ungdom en overdreven Angst for optrækkende Tordenveir.

Fra min tidligste Ungdom har jeg stedse følt en overordentlig Interesse for Søen og for Skibe. Blans ligger nær ved Sundet imellem Als og Sundevit, hvor der er et Færgested kaldet Harreshøi, og hvor der altid passerer Smaaeskibe. Til denne Strand løb jeg saa ofte det tillodes mig, med andre af mine Ungdoms Kammerater, for om Sommeren at vade i Vandet og lade vore Smaaeskibe seile, at bade os, eller at fange Reier, vi opholdt os gjerne i Nærheden af Færgebrøen, og naar vi saa at Færgen kom enten seilende eller roende over var det mig ret morsomt at see Passagerer og Dyr komme iland, eller at indskibes for at føres over. Min Fader havde selv en Baad, som han selv havde bygget, da han var en stor Liebhaber af at fiske, og det var mig da en sand Fornøielse naar han med flere af Byens brave*) Bønder*) roede ud til et eller andet Sted ved Midten af Sundet for at meede. Naar saa de krydsende Jagter eller Galeaser kom seilende, kløvende Bølgerne foran Boven saa at det hvide Skum sprøitede høit

*) Læsemaaden tvivlsom.

op, og at vende i vor Nærhed for at ligge over en anden Bov — eller naar vi saa Solen gaae ned, og Aftenskjæret sildigere paa Aftenen, endnu naar det var stille Veir, meddelte Havfladen sin Lysning og Farver. Da følte jeg en Slags Veemod i mit Indre, dog en inderlig Glæde ved disse Syn.

Brudstykkerne af det forsvundne Fragment.

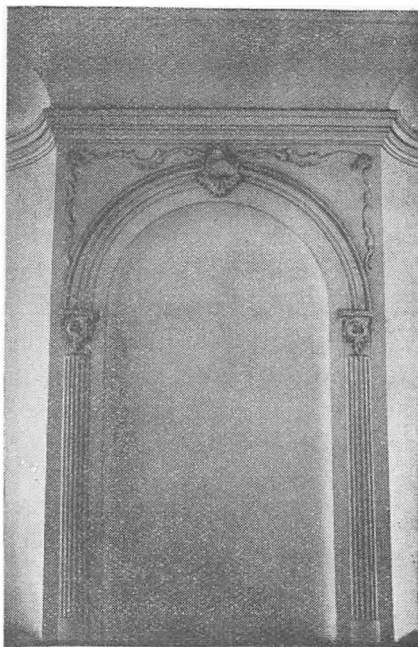
En underlig Følelse, en underlig Higen efter noget, som jeg selv ei kunde forklare mig blev meere og meere levende. Min Fader som jeg elskede saa ubeskrivelig, gjorde mig alt tidlig opmærksom, naar der viste sig et eller andet skjønt Naturphænomen..., dette gjorde et mægtigt Indtryk paa mig, og naar det var forbi, erindrede jeg det saa tydeligt og ønskede at kunne gjentage dette Syn igien eller fastholde det. Jeg blev derfor meere og meere opmærksom paa Alt, hvad der dagligen foregik, men derimod kunde jeg aldrig finde Behag i at lege med mine andre Brødre og Kammerater.

Jeg erindrer, at det som egentligen mest kunde moere mig i min tidligste Ungdom var at see Billeder. Min Bestefader havde Billedbibler og Endeel andre Bøger, hvori der vare Kobberstik, Træsnit o. d. l., min Fader havde ligeledes en Deel Tegninger som han selv havde tegnet, som ogsaa nogle Kobberstik og deslige, det var altid min største Glæde at see paa disse Ting, min Bestefader hvis Kiæledægge jeg egentligen var, gav mig ogsaa bestandig Leilighed til min Moroe. Min Fader var jævnlig borte snart nærmere snart fiernere fra Hiemet, for sit Arbeide, han gjorde ofte Reiser til Flensborg for at kjøbe Materialier etc. Han tog mig engang i mit ottende Aar med sig til denne Bye, som jeg saa ofte havde hørt tale om, og jeg glemmer aldrig det Indtryk det gjorde paa mig, ikke allene at lægge Mærke til alt det jeg saa underveis, men at træde ind i denne for mit Begreb overordentlig store pragtfulde Bye. Huusene forekom mig saa store, Havnen med de mange Skibe, og den Tummel af Mennesker, Vogne etc. saa overordentligt, at alt ligesom løb sammen for mig, og jeg erindrer, at jeg af alt dette fik Hovedpine. Men da jeg igien kom hjem, udmalede alt hvad jeg havde seet sig med de skjöneste Farver i min Erindring, og jeg længtes nu efter at maatte følge med min Fader igien til dette i mine Tanker saa herlige Opholdssted som i Tiden da ogsaa skete oftere. Nu opstod lidt efter lidt en uimodstaelig Lyst til selv at kunne tegne og over denne Lyst glemte jeg alt andet, hvor jeg kunde overkomme et Stykke Papir, Kridt eller andet, benyttede jeg det til at smøre med, Vægge, Borde — alt blev oversmurt, hvorfor jeg ofte fik Irettesættelser. Denne Lyst blev ogsaa næret ved det at min Fader ogsaa

havde lagt sig efter at male Værelser, Møbler o. d. l. samt Blomster og Lövværk — men den gode Moder kunde paa ingen Maade taale at jeg tegnede og smurte Væggene over, hun syntes at det var til ingen Nytte, og kun i mine Fritimer fik jeg Papir og Blyant hos min Bedstefader for at styre min Lyst, jeg skar ogsaa eet og andet ud i Træe og da jeg engang i et Stykke Kridt havde udskaaren et Ansigt fandt min Fader det meget lignende vor Præst den gamle Fabricius i Ullerup, han besøgte undertiden min Bestefader som engang ved et Besøg viste ham det tillige med mine andre Kradsrier, hvori den gamle Mand blev meget intaget og fortalte til Kapellanen Pastor Windikilde som selv som Liebhaber havde forfærdiget en heel Mængde Tegninger, især Portraiter, som han siden velvilligen laante mig til at afkopiere, tilligemed andre Ting.

Jeg havde tillige en stor tilbøielighed til Söen og Kjerlighed for Skibe og Seilads som for endeel blev næret derved at vi boede nær ved Sundet som skiller Als fra Sundervit. Da min Fader holdt meget af at fiske havde han bygget sig selv en Baad (jeg erindrer at han byggede flere da han egentligen var et Slags Factotum) saa var det min største Lyst at komme med ham naar han fiskede og der blev siden udskaaret Smaaskibe, og alle Fritimerne om Sommeren bleve tilbragte ved Söen og Dammen med nogle andre Kammerater.

Nu vaagnede min Lyst til at blive Maler meer og meer jeg tegnede og malede saa godt jeg kunde men blev derved altid meer og meer utilfreds med mig selv, da jeg saae at jeg dog intet formaade og tvivlede om, at jeg nogensinde vilde kune lære at male. Men ikke desmindre tiltrak sig alt hvad jeg saae omkring mig f. Ex. et skjönt Ansigt, en skjön Bondeknös, et skjönt Træe, Himmel, Hav etc. min Opmærksomhed, og det Ønske at have et Billed deraf beskæftigede mig uafsladelig.

Kaminicinen i Riddersalen paa Ballegaard. Har Skolelærerens »Snirkeltræk og Lövværk« interesseret den lille Eckersberg, har han ogsaa forstaaet at vurdere disse smukke Dekorationer.

Min Bedstefader tog mig oftere med sig naar han gjorde sine smaae Reiser, og jeg fik Leilighed til at see adskillige Malerier, Kobberstik paa Herregaardene og i Kirker og Kiøbstæder, og hvad jeg syntes godt om, søgte jeg at efterligne, naar jeg kom hjem. Paa Herregaarden Ballegaard, som den Gang tilhørte en Grev Reventlow paa Sandberg, vare adskillige Malerier og Dørstykker, som jeg saa ofte jeg kunde, søgte at faae at see for at efterligne dem hjemme.

Jeg skulde en Gang bringe noget, iblandt andet en sort Flaske hen til en Mand i Byen, det var om Foraaret, da alting begyndte at blive grønt. Tilfældigt blev jeg vaer, at Egnen speilede sig forminsket i Flasken; jeg saae her nu et Maleri af Omgivelserne, saa skjønt, saa fuldkomment, saa sandt. Jeg benyttede siden ofte dette Middel lykkelig over denne Opdagelse.

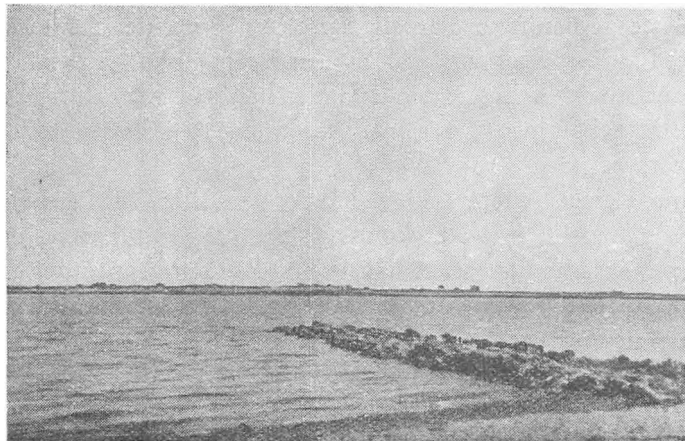
Bemærkninger til Fragmenterne.

Den mest paafaldende Forskel paa de to Fragmenter er den, at i det sidste prøver Eckersberg mere paa at forklare, hvordan han blev Maler; det første indeholder en Del om hans Slægt, samt Erindringen om Ildebranden paa Blansgaard. — Iøvrigt supplerer de to Fragmenter hinanden paa en udmærket Maade, og man kan i al Beskedenhed ogsaa give dem Titlen »Levnet og Meeninger«, (som Johs. Ewald kaldte sin efterladte Selvbiografi), idet de ikke bare fortæller, hvem han er, men ogsaa forklarer, hvorfor han blev Maler.

Vi faar en hel Del at vide om Familien: Bedstemoderen, der ikke vil lade sin Søn rejse og derved sandsynlig har hindret ham i at faa Evnerne udviklet (i den Henseende minder hun om Thorvaldsens Mor). Om Moderen fortæller han meget lidt; han var 9 Aar, da hun døde i 1792. Derimod siges der noget om Stedmoderen, med hvem Faderen blev gift Aaret efter. (Eckersbergs Tidsangivelse er unøjagtig). Forstaaelse for Drengens Evner siges der intet om, men hun har lært Børnene Beskæftigelse og vænnet dem til Arbejde, og Udtrykket »at beskæftige os paa en passende Maade«, sammen med al den Ros hun ellers faar, kunde tyde paa, at hun har forstaaet noget af den vanskelige Kunst at føre Børnene fra Legen (som er deres naturlige Beskæftigelse) ind i Arbejdet, uden at Overgangen har været for mærkbar.

Med største Velvilje læser vi dog Karakteristikken af Bedstefaderen og Faderen. Bedstefaderen har tidlig haft Forstaaelse for Drengens Anlæg, ladet ham se Billeder i Bøgerne, taget ham med paa sine »smaae Reiser«, skaffet ham Blyant og Papir og saaledes bestandig givet ham Lejlighed til hans »Moroe«. Størst Forstaaelse for Drengen har dog Faderen haft. Han vidste af egen dyrekøbt Erfaring, hvad det vilde

sige ikke at faa Evnerne udviklet. Dette skulde ikke gentage sig hos Sønnen. Efter dennes Beskrivelse gik Faderens Evner i Retning af Arkitekt, men han har samtidig været en Altmuligmand. Først sørgede Faderen for en god Skoleundervisning; saa har han taget ham med til Købstæderne, og det har han ikke bare gjort, fordi han gerne vilde have sin Dreng hos sig, men han har fortalt ham mange Ting,

Den gamle Færgebro, der omtales i sidste Afsnit af det første Fragment.
I Baggrunden ses Als.

gjort opmærksom paa det brogede Folkeliv og lært ham at forstaa det smukke ved »et eller andet skjønt Naturphænomen«; og har endelig været hurtig til at raadføre sig med Præsterne i Sognet om Drengens Interesse.

Den lille Eckersberg har set meget i de »store« Byer, men mest har Hjemstavnens ved Alssund lært ham. Om den siger Hannover i sin før omtalte Bog: »Egnen derovre omkring Blans er som skabt til at avle Udveer, ikke mindst hos den, der gerne vil bruge sine Øjne. De høje, tætte Hegn af Hyld og Nød, af Tjørn og vilde Roser, af Humle og Brombær paa begge Sider af alle Veje over Sundeveds Marker hindrer Blikket ud over Landet. Kommer man omsider til et Sted, hvor Hegnet slipper, stormer ens Længsel efter at se noget andet med pludselig Voldsomhed ud mod Synslinjen, men finder den lukket over alt. Snart af flere Hegn, snart af høje Banker. Selv naar Eckersberg gik sin vante Vej ad Stien ned mod Søen, og naar han over Ballegaards røde Tage og den hvide Ballemlølle saa det blaa Sund dybt nede, var Horisonten lukket af det nære Als' grønne Kyster«. Efter den Beskrivelse, vi faar af Alssund med de mange Sejlskibe, den gamle Færgebro, forstaa vi, hvorfor han ogsaa blev Marinemaler. Uforglemmeligt er det at staa her en tidlig Sommer-

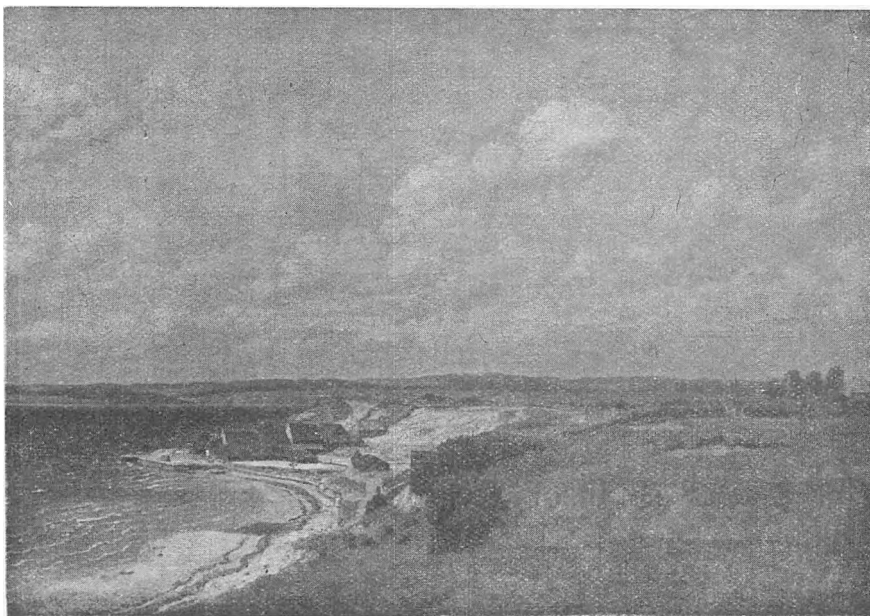
morgen, naar Østensolen lyser hen over de blaa, hvidtoppede Bølger i Sommerblæsten, et Lys saa stærkt og dog saa mildt, kun overgaaet af det vi ser i vore Drømme.

Børns Leg i Naturen giver dem rig Lejlighed til nøje at iagttage alt, hvad der dør foregaar. De faar Sans for Naturens Mangfoldighed. Men ved at opleve Gentagelser danner der sig et fast Indtryk af, hvad der er det karakteristiske, og dette er vigtigt for en Maler. Havoverfladens lette Krusninger har sit Særpræg. Som der i en Skov ikke findes to Blade, der er ens, saa er een Bølge ikke lig den anden, og dog er der noget fælles i den Maade, han saa hver Bølge strømme op mod Bølgekammen for saa at fare hen. Og Lyset spillede over det altsammen.

Paa sine Rejser senere i Livet havde han Blikket skærpet for det, han saa, og Sansen for det skønne fulgte ham indtil det sidste. Saaledes fortæller hans Datter, at han i de sidste Par Aar under tiltagende Blindhed i sine Drømme fik Erstatning for, hvad han havde mistet i vaagen Tilstand. »Han fortalte ofte om, hvilke dejlige Egne, han havde set, om prægtige Solnedgange, om skønne Skyformationer, Søen og andet«. Han erklærede ofte, at han gennem Naturen kom Gud nærmere. Det fremgaar tydeligt, at han er enig med sin gode Ven Ingemann, naar denne sidste mener, »at i hvert Solglimt Gud er nær, og vor glade Morgensang fornemmer«.

Det er endelig Naturen, der har lært ham hans kunstneriske Trosætning: »Der er kun eet Grundbillede, og det er Guds skønne Skabning, den evig skønne Natur«. Dette er det kunstneriske Evangelium, der er det væsentligste Moment i den Kendsgerning, at han blev »den danske Malerkunsts Fader«.

Og Grundstenen til det her nævnte blev nedlagt i hans Barndom, hvilket ses af de her trykte Fragmenter.

Prospekt af Teglværket Renbjærg ved Flensborg Fjord.

Malet paa en Udflugt, han 1830 gjorde til Sundeved. I hans Dagbogsoptegnelser til Billedet hedder det:

31. Maj 1830: Tilbragt denne Dag meget behageligen paa Renneberg. Om Formid. malet en Prospect af Teglværket. Det blæste en halv Storm af S. V. ... som gav nogle Regnbyger.
1. Juni 1830: Arbeidet endnu noget paa den igaar begyndte Esquisse.
11. Juni 1830: Arbeidet paa og blevet færdig med den lille Præsentation af Teglværket Rennebjerg.

Om dette Billede skrev Hannover i 1898:

Men denne Egn er jo saa dansk som nogen. Er Jorden end ikke mere vor, saa bliver Himlen ved at vidne, at den burde være det. Thi saaledes er Luften og Lyset kun i Danmark. Og da det er fra dem, at Landskabet faar sin Farve, og da denne typiske Farve er funden af Eckersberg, er det ikke blot 'et Motiv og en Egns, men selve den danske Naturs Kolorit, som her er given, her og i alle hans andre Landskaber.

REDAKTØR JESSEN

Der rejses i disse dage en mindsten for redaktør Jens Jessen i Møgeltønder, i det sogn, hvor han fødtes den 5. februar 1854. Der er rejst så mange mindstene i de senere år, for faldne i krigen, for genforeningen, for enkelte mennesker og tildragelser, mange af dem smukke og satte med god føje, satte tit næsten som en selvfølge, enkelte mindre heldige, så vi helst måtte have undværet dem. Det kan synes underligt under disse forhold, at der først nu rejses sten til minde om Jens Jessen og hans stærke danske gerning i Sønderjylland.

Mange mennesker af det slægtled, der nu er ved at blive gammelt, har i deres ungdom fået mod og varme fra den ildhu, der brændte så klart i Jessens sind. Hans tale kunde være hvas og bidende, han var såre ilter, sagde Gustav Johannsen — det var mest, når han talte om indvandrede tyskeres overgreb i Sønderjylland. Talte han om vore egne landsmænd, der traskede i deres hæle, var talen skånsommere. Han var rettens talsmand og blev ikke træt af at hævde, at danske Sønderjyder havde al retten, den historiske ret, den folkelige og den juridiske ret. Straks i sin første artikel taler han om § 5 som »det ubrydelige kongeorde«. »I tillid til vor gode sag, vor ret og alle tings mægtige leder og styrer vil vi søge at bevare os selv, indtil den dag, hvor vi ved genforeningen med vort gamle fædreland vil blive friet for al den megen nød og elendighed, der nu i over et decennium har truet vort folkeliv.«

Jessen var kun 21 år, da han skrev dette. Få år senere vilde han næppe have skrevet »et decennium«, men »et tiår«, thi redaktøren af »Flensborg Avis« skrev renere dansk end nogen af hans samtids bladmænd. Han søgte at drage danske, halvglemte ord frem af søn-

derjydsk stedmål. Enkelthed og klarhed prægede alt, hvad han skrev. Derfor kunde han også tillade sig i en avisartikel at lægge tonen højere end nogen anden, uden at der var noget, der skurrede; da de præjsiske domstole forbød at bruge navnet »Sønderjylland«, skrev redaktør Jessen:

»Men der gives et navn, som ikke er forbudt endnu, det er vort gamle fædrelands dejlige navn Danmark. Skal vor egen lille landsdel være navnløs, så kan vi endnu nævne navnet på vort moderland. Hvilket navn har en mere fast og fager klang end navnet Danmark. Så være det herefter tifold velsignet, vor sjæl skal klynge sig til det, vor tunge skal prise det, ja, ordet Danmark skal gemmes i vort hjerte som en kostelig perle.«

Vi skal helt op til afstemnings- og genforeningstid, før der atter i Sønderjylland formedes så stærke og blide ord ved hinandens side.

I 25 år var Jessen ledende redaktør af Flensborg Avis og prægede sit blad endnu i mange år efter sin død. Det tør siges uden overdriivelse, at Jessens redaktørgerning var en national dåd af blivende værdi. Uden ham og uden hans blad havde det måske været umuligt at holde danskheden saa levende i Nordslesvigs sydlige Egne, som den viste sig i 1920, og det er ikke godt i dag at sige, hvorledes det var gået danskheden i Flensborg og Mellemslesvigs dansktalende egne, om den ikke havde kunnet støtte sig til Jessens tale. Han er vel værd at rejse sten for, og ungdom i Sønderjylland kan ikke være tjent med ikke at se hans billede og endnu lytte til hans ord.

Jessens gerning som rigsdagsmand i Berlin er vanskeligere at værdsætte. Han var noget hæmmet af at staa iblandt et andet folks udvalgte talsmænd. Han følte, at han paa ingen måde var dem underlegen, hverken i kundskabsmængde eller i tankens klarhed; men det var ikke hans egne, han tragtede ikke efter nogen ledende stilling iblandt dem, men han fyldte sin plads og fyldte den med ære. Alligevel fik han tid til at arbejde med sin personlige udvikling. Jessen var altid et søgende menneske. I sin ungdom havde han været optaget af det at lære, af kundskabstilegnelse og fagligt arbejde. Han kunde tale om sin ungdoms afholdenhed og være optaget af, at nu fik han tid til at dyrke tingenes skønhed og trænge ind i vismænds tanker. I stille glæde kunde han, da han havde bedt et par unge landsmænd til samvær i en berlinsk vinstue, pege på, at alene hans bord havde blomster. Han kunde være optaget af dagens foreteelse, af barfodsdanserinden Isidora Duncan, af Henrik Pontoppidans »Lykkeper«. Hans sidste tid i Berlin kunde synes mørk og trist, han kunde sende bud efter sine unge venner for bare at glædes ved deres ungdom. Han følte vistnok slet ikke, at hans gerning var endt, løbet fuldført.

Så søgte han helsebod på en klinik i København, men døde 22. juli 1906. Ingen anden mands død har i de sidste menneskealdrer gjort så dybt et indtryk i Sønderjylland som redaktør Jessens. Hans gerning blev fortsat, men hans minde bør leve og æres, så længe der lever danske mennesker i Sønderjylland, mindet om en mand, der med usvigelig troskab satte sine rige evner i vort lands tjeneste, og som trods forfølgelser, fængselsstraf og tit brydsomme kår utrættelig søgte at tjene både Danmark og retfærdigheden.

H. Lausten-Thomsen.

En flot Slægtsbog

Chr. Maibøll: Skotøjsfabrikant Jørgen Andresen Petersen
og Hustru Meta Marie Frost.

Deres Forfædre og Efterkommere. 1946.

Den, der har siddet i Arkivet og med venlig Bistand af Arkivets Mænd efter Kirkebøger og Skifteprotokoller har ladet en Slægt staa lyslevende op af Graven, véd, hvor overmaade fængslende dette Arbejde er. Videnskabsmandens Lykkefølelse ved møjsommeligt at naa frem til hidtil ukendt Viden, Glæden ved at faa løst vanskelige Kryds og Tværs-Opgaver, Nydelsen ved at læse gode, virkelighedstro Romaner eller se gode Skuespil, — alt dette er forenet i denne Arkivforskners Sind, ja, mere endnu, thi dette er ikke Fostre af en Forfatterfantasi, men levende Mennesker, der ses myldre omkring, elske, gifte sig, faa Børn, sørge over døde og gifte sig igen, i Hjem, der gennemgaas og genopstaar i Skifteforretningerne. — Men Arbejdet er farligt at give sig i Lag med! Erfaringerne viser, at den ene efter den anden bjergtages saadan deraf, at denne Interesse sluger alt andet.

Lærer Chr. Maibøll i Jejsing er en meget lykkelig Mand. Efter at en Ørelidelse har tvunget ham til at lade sig pensionere i den bedste Alder, har han haft al den Tid, han kan ønske sig, til at granske paa Arkivet. Han medbragte de bedste Evner til Faget, og mange Aars Øvelse har udviklet de bedste Detektivfærdigheder til at finde Sammenhængene. Endelig har han nu to Gange fundet Financiers, saa han har haft den ret sjældne og store Glæde at kunne fremlægge Resultaterne af det store Arbejde paa Tryk, dette endda i statelige Bøger.

Bogen om Skotøjsfabrikant Jørgen Petersen er en meget statelig Bog paa op imod 400 Sider, med mange Billeder, trykt paa godt Papir og typografisk sat smukt op, en Bog, der gør Forfatter, Forlag og Financier (Jørgen Petersens Datter, Fru Konsul Baagø Riber i Svendborg) Ære.

Mange gaar rundt i »Alsboe« og »Wedela«-Sko uden at ane noget om, at de laves paa en Fabrik, grundlagt af en alsisk Bondedreng.

De ældre kender Navnet Jørgen Petersen fra Grænsestriden efter den første Verdenskrig, og alt efter Indstilling bedømmes hans Indsats dengang forskelligt. Bogen begynder med en Levnedstegning af ham og nævner hans Efterkommere, hvorefter Hoveddelen giver en Fortegnelse af hans og hans første Hustrus Aner i mange, mange Led, op til 8 Gange Tipoldeforældre med udførlige Oplysninger om deres Familieforhold, sociale Forhold, nogle kendte Efterkommere og meget andet. Ind imellem faar vi forskellige alsiske Gaardes Historie gennem Aarhundreder, Fortegnelse af gamle Bomærker og meget andet. Der ligger et aarelangt, myreflittigt Arbejde bagved; bare man læser en enkelt Side, synes man, at det maa have taget Uger at finde Stoffet blot til denne ene Side. — Maibøll er meget dygtig.

Har dette saa Interesse for andre end selve Slægten? Ja, absolut! Man faar et værdifuldt, klart Billede af, hvorledes Slægtstraadene spindes paa Landet fra Gaard til Gaard, inden for et snævert Omraade, i dette Tilfælde saa godt som udelukkende Als Sønderherred. Man erfarer om disse Tusinde Menneskers Navne, Levealdre, sociale Kaar og meget andet. Man ser, hvorledes kendte Folk fra Nutiden er rundet af disse Slægter. Man erfarer om Folk, der naaede frem til store Stillinger, om andre, der endte i Landevejsgrøften, om Velgørere og om ar-rige Kællinger, der mishandlede Stedbørnene, om Strid med Degne og Præster og meget andet. Dette er ikke blot Hjemstavnshistorie, det er Kulturhistorie i dokumentarisk Form.

Bogen er ikke i Boghandelen, men kan faas ved Henvendelse til Forfatteren.

Cl. Eskildsen.

H. Lausten-Thomsen:
Dansk Tale i Sønderjylland
Forlaget Guldhorn, Tønder, 1946

Historisk Samfunds formand, amtslæge H. Lausten-Thomsen, der gennem en menneskealder har staaet i forreste linie i det nationale og folkelige arbejde i Sønderjylland, har udgivet et udvalg paa 15 af de mange foredrag, han i tiden 1930-44 har holdt rundt omkring i landsdelen. Dr. Lausten-Thomsen har altid været en af de mest kærkomne gæster i vore forsamlingshuse, og der findes vel næppe det forsamlingshus eller den foredragssal i Sønderjylland, hvis talerstol han ikke har betraadt, og mange er de, der gennem aarene er gaaet berigede hjem fra hans foredragsaftener.

De nu udgivne 15 taler og foredrag er holdte paa de store nationale festdage — afstemningsdag, genforeningsdag og kongens fødselsdag — samt ved de store ungdomsstævner i 1930'erne, der var sønderjysk ungdoms magtfulde tilkendegivelser mod de voldsomme og ubeherskede tyske angreb paa grænsen efter den nazistiske magtovertagelse.

Dr. Lausten-Thomsen har faaet sin skoling som dansk talsmand

i tiden før den første verdenskrig. For ham som for andre af den ældre generation er retsstandpunktet blevet den røde ledetraad i al deres virke, og ofte vender han i sine foredrag — for des klarere at stille genforeningsarbejdet i relief — tilbage til den tid, da magten og ikke retten bestemte vilkaarene for det kulturelle og politiske arbejdes trivsel i vor hjemstavn.

En dyb taknemlighedsfølelse gennemstrømmer hans foredrag, naar han kommer ind paa den lykkelige afstemnings- og genforeningstid, idet han dog ikke glemmer at minde om, at en del af vore landsmænd ikke opnaaede den lykke at blive genforenede med moderlandet. I varme ord tolker han vore sydslesvigske landsmænds ret til at leve som danske i deres hjemstavn. »Dansk arbejde i Syd- og Mellemslesvig er berettiget værn om dansk arv og imod aandelig udslettelse, en støtte for vor æt til at finde aandelig sammenhæng og tryghed i tilværelsen. Det er et tab at lade sin historie, sin folkeskæbne blive et dødt blad i en lærebog, medens man selv svajer som løvet for vindens lune«. (5. 6. 1936).

Det var store opgaver, der laa for i Nordslesvig ved genforeningen efter krigsaarenes vanrøgt og forsømmelser, og der er stolthed i stemmen, naar dr. Lausten-Thomsen i de senere foredrag kan paavise den store og lykkelige fremgang, der har fundet sted næsten paa alle omraader, materielt og kulturelt. Befolkningstallet steg i løbet af 20 aar indtil 1940 med 13 pCt., 1600 nye husmandshjem oprettedes, store arealer afvandedes og sikredes ved diger mod oversvømmelse, vejnettet udbyggedes og havne udvidedes. Men det største gode, genforeningen bragte Nordslesvig, var dog den danske skole og hele det øvrige folkelige kulturarbejde.

Selv om der saaledes er sket store fremskridt, vil mangt og meget dog kunne naas endnu, og det lægges sønderjysk ungdom alvorligt paa sinde, at fortsætte genforeningsarbejdet. Dette sker først og fremmest ved, at hver enkelt søger dygtiggørelse, for intet kommer af sig selv. »Byrde maa bæres, men ingen byrde er saa sød at bære som den at bære sten til Danmarks ære«. En indtrængende henstilling ved et møde i Skibelund 5. 6. 1936 til dansk ungdom om at sætte bo i grænselandet er ved flygtningepresset mod vor grænse i dag i høj grad blevet aktualiseret.

Iøvrigt kan en anmeldelse kun højst ufuldstændig give et indtryk af den store viden og erfaring, der møder læseren paa hver side. Det maa anbefales enhver, der har interesse for sønderjyske forhold, at læse bogen, der er dansk mands danske tale i ordenes bedste forstand. Det var ønskeligt, om ogsaa andre af den ældre generations førende talsmænd vilde udgive deres foredrag. Meget værdifuldt kildestof til belysning af tidens stemninger og tilstande vilde dermed være bevaret for eftertiden.

Bogen er udstyret med smukke vignetter, tegnet af Johs. Chr. Nielsen, Haderslev.

I.

Aktieselskabet

Motorfabriken „Frederikshavn“

Haslev Gymnasium - *Kostskole
for Dreng*

Eksamensret til Mellemskole-, Real- og Studentereksamen.
Alle Oplysninger ved Henvendelse til

Peter Kæstel, Rektor. Haslev.

Støt dansk Industri

AKTIESELSKABET

SKARREHAGE MOLERVÆRK

Nykøbing Mors

BRUUN & SØRENSEN A/S

Kgl. Hofleverandør
grundlagt 1893

INGENIØRFORRETNING

Varme - Sanitet - Gas - Vand - Elektricitet

AARHUS

Kannikegade 18

Tif. Nr. 4362 - 4363 - 4364

KØBENHAVN

Niels Ebbesenvej 20

Tif. C. 5036

Eriksen & Christensen

Aktieselskab

Korn og Foderstoffer

Esbjerg

Oscar Christensen

Kolonial en gros

Kolding — Varde — Haderslev — Aabenraa

A/s De forenede Kalkværker

Torp pr. Thisted

Telefon 25

Adda

Korsetterne virker slankende,
sitter eminent og er beha-
gelige i Brug.

Reserveret

„B“

Åskov Møbelsnedkeri

pr. Vejen.

SØREN OLESEN

Morsø Textilfabrik A/S

Telefon 575 (2 Linier)

Nykøbing Mors

N. P. Hansen & Co.

Spedition — Kontrol
og Pakhusforretning
Odense

J. N. Jepsens Boghandel

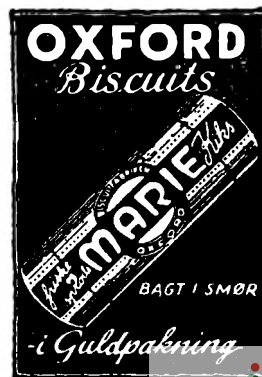
Tønder . Telf. 341

Stort Udvalg i saavel aktuel som
antikkv. Litteratur om Sønderjyll.

Harald Bo Bojesen

Boghandel

A A B E N R A A

A/S FAXE KALKBRUD

Frederiksholms Kanal 16

Telefon Central 9123

JORDBRUGSKALK97 pCt. kulsur Kalk i Varen, som
den leveres - ca. 100 pCt. passerer 1 mm Sigte**De Forenede Teglværker ved Aarhus. Aktieselskab**

Tlf. 644. Kontor: Parkallé 15, Aarhus. Tlf. 6444.

Facadesten, Tagsten, Radialsten, glass. Tagsten og Mursten

Paasch & Larsen, Petersen

Aktieselskab

HORSENS

Telefoner: 207 — 807 — 808

Restaurant

Bryggergaarden - Odense

Byens bedste Spisested

Skal man til og fra

Sønderjylland

benytter man

Sydfynske Jernbaner**Pindstrup Mosebrug**

SAVVÆRK & EMBALLAGEFABRIK

Telefon Pindstrup { 13
18

Aktieselskabet

Dampmøllen Victoria

Odense

Aktieselskabet

Tapetfabriken „FIONA“

FAABORG

Thisted

Uldspinderi & Tæppefabrik A/S

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

KØBENHAVN F.

**Sønderjysk
Tæppefabrik**

A. R. KJÆRBY A/S

HØJER

Snoghøj Gymnastik-
højskole
Fredericia.

3 Maaneders Sommerskole.

5 - Vinterskole.

Skoleplan senies.

Jørgine Ahildgaard. Anna Krogh.

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)

(Grundlagt 1887)

KOLDING

Leveringer under Statsfrøkon
trollens selvvirkende Kontrol

Antager Frøavlere

Rio Radiatorer

Ribe Centralvarme-

Kømfurer

Ribe Centralvarme-Kamin

Ribe Kakkelovne

Ribe Kaminer

A/S Ribe Jernstøberi

Ribe Tef. 261 (2 Linjer)

Grundlagt 1848

DANSK MASKINOPLAG A/S

(Jørgen M. Hansen

Aabenraa

Telf. 2044

Midtjyllands Ægekspert

ved A. Tornvig-Jensen.

BRANDE

Telefon 84 og 185

Brunkul købes og sælges.

„CIMBRIA“

Tømmerhandel A/S

Aabenraa

Træløst - Bygningsartikler

Støbegods

Tlf. 2006 - 2007 - 2008

ESBJERG BANK

Aktieselskab

Kongensgade 70

Esbjerg

Sparekassen i Nykøbing paa Falster

Indskudskapital ca. 57 Mill. Kr.

Reserver ca. 4 Mill. Kr.

Telefon 216

Tønder Landmandsbank A/s

Kontorer i Tønder - Skærbæk - Ballum - Brede - Brøns

Bylderup Bov - Frifelt - Højer - Tinglev - Visby

Spare- og Laanekassen for Hobro og Omegn

HOBRO — Telefon 13

Banken for Skanderborg og Omegn

Kontortid 10—3 Telefon 516, 517 og 518

Skanderborg

Sparekassen for Svendborg og Omegn

Svendborg

Dansk

Køleautomatik- og Apparatfabrik

Nordborg.

O. M. Olsens Søn

William Olsen

SKOTØJS-MAGASIN

Største Specialforretning i
Slagelse. Grundlagt 1883
Slagelse - Telf. 499

Svendborg

Bøghvede & Havremølle

Graasten Husholdningsskole

m. Barneplejeafdeling

5 Mdrs. Husholdningskursus

begynder 4. Maj og 4. Novbr.

Plan sendes.

Olga Reppien og Ebba Drewes.

MORSØ STØBEGODS.

AKTIESELSKABET
N. A. CHRISTENSEN & CO.

KONGELIC HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Landbostandens

Sparekasse

Nykøbing F.

Tlf. 197 - 1197

Aktieselskabet

STRUER BANK

STRUER

Graasten Bank A/s

Kontortid 9—12 & 2—4

Lørdag 9—1

GRAASTEN

Aktieselskabet

Banken for Hobro
og Omegn

Aktieselskabet

Landbobanken i Skive

SALLING BANK

Kontortid: 9—12 og 2—5

Lørdag 9—2.

Telefon 700 . Skive.

Horsens Landbobank A/s

Kontortid 9¹/₂-12¹/₂ og 2¹/₂-4¹/₂

HORSENS

Sønderjyllands Kreditforening

Haderslev

Den lollandske Landbo-
stands Sparekasse

NAKSKOV

Stiftet 1870

Indskudskapital ca. 61,0 Mil

Reserver ca. 3,8 Mill.

Kontorer i: Maribo - Birket -
Dannemarre - Stokkemarke.

Carl M. Cohr's

Sølvvarefabriker

Aktieselskab

Fredericia

Sorø Amtstidende

Dagligt Gennemsnits-Oplag
for 1. Halvaar 1944 if. Dansk
Oplagsk. 17.091 Eksempl.

Akциденstrykkeri, Lystryksanstalt, Clichéfabrik, Bogbinder

Hovedkontor: Slagelse. Telf. 2000.

Hovedstadskontor: Telf. Palæ 4758.

Roskilde Dagblad

Byens og Egnens Blad

Søger De Husassistent eller anden Medhjælp, da averter i
Roskilde Dagblad. Søger De Plads i Nærheden af Køben-
havn, faar De den bedst gennem en Annonce i *Roskilde*
Dagblad. Vort Trykkeri leverer Tryksager af enhver Art.
Telefon Roskilde 601 (2 Linier).

Jydske Tidende

Oplag:

Hverdage ca. 21.000 Eksp.

Syd- og Sønderjyllands
største Blad.

Søndage ca. 23.300 Eksp.

Holbæk Amtstidende

Odsherreds Tidende

Enhver Bilist kender Holbæk Amts gode Veje — enhver
Annoncør kender den gode Vej til Kunderne i Holbæk Amt.
Telefon Holbæk 71

Telefon Nykøbing 7

Jyden^{ns}

AALSTRUP

Ringsted Jernstøberi og Maskinfabrik

Aktieselskab

RINGSTED

Trifoliums Frø

Aktieselskabet

Vejle Textilfabrik

Andelselskabet

De forenede Mejerier

Aarhus

Aktieselskabet

J. C. Modeweg & Søn

København

H. Rasmussen & Co.
Aktieselskab

Frederiksgade 37-39. Telf. 59.

Odense.

Jernstøberier.

Bornholms Tidende

Øens største og eneste Oplags-
kontrollerede Blad.

Telf. 121

Telf. 355

HEJMDAL

Landsdelens Blad

^A/_S P. SCHOU & CO.

TRÆLASTHANDEL

Kolding

(Grundl. 1840)

Læs

Dannevirke

Sønderjyllands ældste Blad

Det kgl. octr. alm.
Brandassurance-
Compagni

Stiftet 1798

— tegner
alle Arter
af Skades-
forsikring

Hovedkontor

Højbroplads 10
København K
Tlf. Cent. 447

Vejen Trælasthanandel

Aktieselskab - Tlf. 47 - Vejen

Trælast - Byggematerialer
Støbegods

HOTEL SØNDERBORGHUS

Tscherning Hansen
Restauration Værelser
Selskabslokaler

Telefon 601 - 602 Sønderborg

Aktieselskabet

SIMON BRØND & CO

Barnevognsfabrik

Vejen